

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Brottsoffer](#) > [Rättigheter För Brottsoffer Per Land](#) > 2 - Brottanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen

2 - Brottanmälan och Mina rättigheter under förundersökningen

Hur anmäler jag ett brott?

Vem som helst kan anmäla ett brott.

Brott anmäls i regel till åklagaren eller till den utredande myndigheten. Anmälan kan göras

- personligen (skriftligen eller muntligen) – muntliga anmälningar registreras av en myndighetsföreträdare som ställer frågor om olika aspekter av och omständigheterna kring det brott du utsatts för, gärningsmannens identitet och eventuella bevis som du har,
- via telefon – polisen har en gratis telefonjour som vittnen och brottsoffer kan ringa till för att anmäla ett brott anonymt. Numret är 003680555111, och telefonjouren är öppen dygnet runt. Företrädare för Budapestpolisen tar emot anmälningarna. Du kan få mer information om telefonjouren (på ungerska) på den ungerska polisens officiella webbplats på <http://www.police.hu/en>.
- Med hjälp av andra kommunikationsmedel, inklusive genom att slå EU:s nödnummer: 112

Anmälningar kan även tas emot av andra myndigheter eller domstolar. I så fall måste dessa anmälningar skickas till den utredande myndigheten. Om anmälan kräver omedelbara åtgärder måste den tas emot.

Alla anmälningar registreras omgående.

Du kan göra en anonym anmälan, dvs. du behöver inte avslöja din identitet eller lämna ut dina kontaktuppgifter. Din anmälan måste innehålla detaljer om brottet. Myndigheterna kräver inte att anmälan måste göras på något särskilt formulär.

Det finns ingen uttrycklig tidsfrist för att anmäla ett brott. Myndigheterna avisar dock din anmälan om den lämnas in efter en viss period. Denna period (den s.k. preskriptionstiden) är vanligtvis identisk med maxstraffsatsen för ett visst brott och minst fem år.

För vissa brott kan du även väcka enskilt åtal. Det gör du genom att inge en ansökan där du yrkar att förövaren ska straffas. Efter att du har fått reda på gärningsmannens identitet har du 30 dagar på dig att väcka enskilt åtal.

Hur kan jag ta reda på vad som händer i ärendet?

Anmälaren eller brottsoffret, om anmälan inte gjordes av brottsoffret men man vet vem brottsoffret är, underrättas ifall en brottsutredning inleds.

Anmälaren och den som framställer ett enskilt anspråk måste underrättas om anmälan avisas.

Domstolen fattar beslut om och underrättar dig om

- din begäran om att få bli en biträdande privat åklagare avslås,
- förfarandet avslutas på grund av att den utredning som inleddes till följd av din anmälan inte gav något resultat.

Under utredningen kan polisen och åklagaren informera dig om

- utredningsåtgärder,
- utnämning av en sakkunnig i ärendet,

- utfärdandet av besöksförbud mot gärningsmannen.

Som brottsoffer har du flera privilegier som ger dig rätt till information om utredningen.

- Du får närvara (men din närvaro är inte obligatorisk) vid förhör med sakkunniga, inspektion av en plats eller ett föremål, bevisexperiment och vittneskonfrontationer och bör underrättas om dessa åtgärder. Vid brådskande utredningsåtgärder får man dock avstå från sådana underrättelser och om säkerheten för den person som medverkar i förfarandet inte kan garanteras måste man avstå från sådana underrättelser.
- Du får granska protokollen från alla utredningsåtgärder där du kan närvara. Andra handlingar får endast granskas om detta inte skulle skada utredningen.
- Vid utredningsåtgärder som du måste eller får närvara vid får du även ta med dig ditt ombud, en stödperson och, om det inte påverkar förfarandet negativt, en vuxen person som du har utsett för ändamålet. Om du förhörs som vittne får du utöver din advokat även biträdas av en vuxen person som du har utsett.
- Om du har utsatts för ett brott har du rätt att på begäran underrättas om
 - den tilltalade släpps ur eller rymmer från häktet,
 - den person som dömts till fängelse får villkorlig dom, friges, rymmer eller släpps i förtid,
 - den person som dömts till frihetsberövande friges, rymmer eller släpps i förtid,
 - den person som tillfälligt tvångsvårdas skrivs ut eller avviker,
 - den person som tvångsvårdas skrivs ut, avviker utan lov eller beviljas permission,
 - ungdomar som dömts till ungdomsvårdsskola friges tillfälligt eller permanent, avviker från ungdomsvårdsskolan utan lov eller avbryter sin utbildning,
- att du kan få kopior på sakkunnigutlåtanden och handlingar om utredningsåtgärder som du enligt lag måste närvara vid, och att du endast kan få andra kopior om detta inte skadar utredningen och endast efter ditt vittnesmål, samt att du så snart förfarandet har avslutats på begäran kan få kopior på alla handlingar som polisen eller åklagaren har upprättat,
- att du efter det att utredningen avslutats har rätt att granska ärendeakten, inge framställningar och framföra synpunkter.

Har jag rätt till rättshjälp (under utredningen eller rättegången)? På vilka villkor?

Ja.

I straffrättsliga förfaranden beviljar staten följande stöd inom ramen för rättshjälp:

- Personligt undantag från kostnaderna för biträdande privata åklagare.
- Representation genom målsägandebiträde, privata åklagare, privata parter och andra berörda parter samt biträdande privata åklagare.

Du har rätt till sådant stöd om du anses i behov av stöd enligt bestämmelserna i lagen om rättshjälp. Rätten att företrädas av ett målsägandebiträde beviljas dock endast brottsoffer, privata åklagare och andra berörda personer som har behov av detta om de, på grund av ärendets komplexitet, deras brist på juridisk kompetens eller andra personliga omständigheter, inte själva kan utöva sina processuella rättigheter på ett effektivt sätt.

Stödansökningar kan inges till rättshjälpstjänsten genom att fylla i det föreskrivna formuläret i ett exemplar. Till ansökan ska sökanden bifoga handlingar och/eller officiella intyg som styrker att sökanden är stödberättigad eller visa upp det officiella kort som styrker att han eller hon är stödberättigad.

Stödansökningar måste ha inkommit till rättshjälpstjänsten senast under den förhandling som domstolens avdelning håller för att anta ett definitivt beslut i det straffrättsliga förfarandet.

Om rättshjälpstjänsten beviljar rättshjälp kan du välja en tillhandahållare av rättshjälp från ett register som upprättats för detta ändamål.

Kan jag få ersättning (för att delta i undersökningen/rättegången)? På vilka villkor?

Ja.

Om du deltar i förfarandet som brottsoffer, privat åklagare, biträdande privat åklagare eller civilrättslig part ersätts följande kostnader:

- Kostnader för resor och uppehålle.
- Kostnader för utlåtandet av den sakkunnige som du med åklagarens/domstolens samtycke har bjudit in.
- Kostnader för bild- och ljudinspelning av hela eller delar av förfarandet/stenografi.
- Kostnader för en kopia av handlingarna i ärendeakten.
- Kommunikationskostnader (telefon, fax, post, annat).
- Ombudsarvoden.

Oavsett din roll i förfarandet betalar du dina och dina ombuds utlägg, och ombudens arvoden, i förskott.

Kostnader som uppkommit till följd av att du medverkat i förfarandet som vittne (reskostnader, kostnader för uppehålle, matkostnader, förlorad arbetsförtjänst) ersätts på din begäran.

Resekostnader: de faktiska kostnaderna för tur- och returresan från vittnets bosättningsort till platsen för förhandlingen.

Kostnader för uppehålle: om vittnesförhöret inleddes vid en tidpunkt då man hade varit tvungen att påbörja resan från bosättningsorten till platsen för förhandlingen på natten ersätts kostnaderna för vittnets övernattning på hotell eller på ett familjeboende.

Matkostnader: vittnet ersätts för sina matkostnader om han eller hon har rätt till ersättning av kostnader för uppehålle eller om resan från bosättningsorten till platsen för förhandlingen och tillbaka, plus själva förhandlingen, tar mer än sex timmar.

Förlorad arbetsförtjänst: ett vittne som inte har rätt till betald ledighet för den tid som förhandlingen pågår har rätt till en ersättning på 1,5 procent av minimipensionen för varje timmes ledighet från arbetet, inklusive restiden.

Det vittne som närvarade vid sakkunnigutredningen måste skicka stödande bevisning på kostnaderna till den myndighet eller domstol som fattade beslut om sakkunnigutredningen. Denna fastställer ersättningsbeloppet efter att sakkunnigutlåtandet har lämnats.

Om du har framställt ett enskilt anspråk som civilrättslig part och domstolen i sin dom bifaller yrkandet förpliktar domstolen den tilltalade att betala dina utlägg och ditt ombuds utlägg. Om endast delar av yrkandet bifalls förpliktas den tilltalade att betala en proportionerlig del av kostnaderna.

Om du agerar biträdande privat åklagare förordnar domstolen den tilltalade att betala dina utlägg och ditt ombuds utlägg och arvoden om åklagaren företräds av den biträdande privata åklagaren och domstolen finner den tilltalade skyldig.

Kan jag överklaga om ärendet läggs ner före rättegång?

I det fall som anges i lag får brottsoffret överklaga om den utredande myndigheten eller åklagaren avvisade anmälan eller lade ned utredningen. Om anmälan avvisades får brottsoffret endast begära utredning om han eller hon gjorde anmälan.

Invändningar mot beslutet att avvisa anmälan eller beslutet om att lägga ned utredningen får inges inom åtta dagar räknat från meddelandet av beslutet. Om den utredande myndigheten eller den åklagare som fattade beslutet inte godtar invändningen ska invändningen hänskjutas till åklagaren för bedömning. Åklagarens beslut kan inte överklagas.

Kan jag behöva medverka i rättegången?

Efter att du underrättats om att åtal väckts fastställer domstolen rättegångsdatum och förbereder rättegången, samt skickar ut kallelser och underrättelser. Personer vars närvaro vid rättegången är obligatorisk kallas att inställa sig, och de personer som enligt lag får närvara vid rättegången underrättas om detta.

Domstolen bestämmer i vilken ordning bevisningen ska tas upp under rättegången. Bevisupptagningen inleds med

förhör med den tilltalade, och brottsoffret är vanligtvis det första vittne som hörs. När ett vittne förhörs får inget annat vittne som ännu inte har förhörts vara närvarande. Det är dock tillåtet att göra avsteg från denna regel om brottsoffret förhörs som vittne. Brottsoffrets juridiska ombud får vara närvarande under hela rättegången så att ombudet kan informera brottsoffret om bevisupptagning som ägde rum i hans eller hennes utvaro.

Vilken är min officiella roll i rättssystemet? Kan jag vara eller välja att vara något av följande: offer, vittne, civilrättslig part eller privat åklagare?

Enligt straffprocesslagen kan ett brottsoffer ha en av följande fyra roller i ett straffrättsligt förfarande:

- Vittne: en person som har kunskap om de fakta som ska bevisas.
- Civilrättslig part: ett brottsoffer som framställt ett enskilt anspråk (oftast ett yrkande om skadestånd) i det straffrättsliga förfarandet.
- Privat åklagare: vid vissa brott som anges i lagen får brottsoffret själv företräda åklagarsidan och agera privat åklagare.
- Biträdande privat åklagare: vid vissa brott som enligt lag annars omfattas av allmänt åtal får brottsoffret träda i åklagarens ställe.

Om det anses nödvändigt för bevisupptagningen är brottsoffret skyldigt att vittna eller på annat sätt bidra till processen i de ärenden och med de medel som föreskrivs i lag. Däremot är det upp till brottsoffret självt om han eller hon vill agera civilrättslig part, privat åklagare eller biträdande privat åklagare.

Vilka rättigheter och skyldigheter har jag i denna roll?

Under varje skede av det straffrättsliga förfarandet har brottsoffret rätt att

1. närvara vid processhandlingar och granska de handlingar som rör honom eller henne under förfarandet (om inte annat föreskrivs i lag),
2. när som helst under förfarandet inge ansökningar och invändningar,
3. ta emot information från domstolen, åklagaren och den utredande myndigheten om sina rättigheter och skyldigheter under det straffrättsliga förfarandet,
4. utnyttja lagstadgade rättsmedel,
5. i samband med det brott som han eller hon utsatts för på begäran underrättas om att gärningsmannen har släppts ur eller rymt från häktet, frigetts eller rymt från fängelset eller skrivits ut eller avvikit från en tvångsvårdsinrättning.

Om det anses nödvändigt för den utredande myndighetens, åklagarens eller domstolens bevisupptagning är brottsoffret skyldigt att vittna eller på annat sätt bidra till processen i de ärenden och med de medel som föreskrivs i lag. Detta innebär framför allt att fullgöra skyldigheten att vittna. Undantag från detta görs i de fall där brottsoffret inte alls får höras som vittne (t.ex. juristers och prästers tystnadsplikt) och fall där brottsoffret kan vägra att vittna (t.ex. om offret är släkting till den tilltalade, eller när det gäller vittnen som skulle kunna tvingas vittna mot sig själva eller sina släktingar).

Brottsoffret får delta som civilrättslig part i det straffrättsliga förfarandet och får redan när brottet anmäls framställa ett enskilt anspråk (vanligtvis ett yrkande om skadestånd). Inga avgifter tas ut för att driva in civilrättsliga fordringar. I så fall fattar domstolen beslut om den tilltalades straffrättsliga skuld och den civilrättsliga fordran vid ett och samma straffrättsliga förfarande. För den civilrättsliga parten är fördelen med detta att han eller hon inte behöver väcka en separat civilrättslig talan. Under det straffrättsliga förfarandet kan den civilrättsliga parten ansöka om att gärningsmannens tillgångar ska beläggas med kvarstad om det finns rimliga skäl att anta att fordran inte kommer att betalas.

Vid vissa brott som anges i lag (misshandel, intrång i den personliga integriteten, brott mot posthemligheten, ärekränkning, förtal och missaktning) får brottsoffret väcka enskilt åtal och agera privat åklagare. Vid ovanstående brott måste brottsoffret anmäla brottet inom 30 dagar från det att brottsoffret fick reda på gärningsmannens identitet. I anmälan ska brottsoffret presentera eventuella bevis för brottet och uttryckligen förklara huruvida han eller hon begär att den tilltalade ska straffas.

Brottet kan anmälas till domstolen muntligen eller skriftligen. Domstolen gör en utredning om den tilltalades

identitet, personuppgifter eller bosättningsort är okända, eller om bevismedlen måste lokaliseras. Domstolen avslutar förfarandet om gärningsmannens identitet inte kunde fastställas under utredningen.

Domstolen håller en enskild förhandling där den försöker få brottsoffret och den tilltalade att förlikas. Om förlikningen lyckas avslutar domstolen förfarandet. I annat fall fortsätter förfarandet vid en offentlig rättegång.

Om brottsoffret drar tillbaka anklagelserna avslutas förfarandet. Följderna blir desamma om brottsoffret underlåter att inställa sig till den enskilda förhandlingen eller rättegången utan att på förhand ange skälig anledning till detta, eller om brottsoffret inte kunde kallas på grund av att han eller hon inte anmälde en adressändring.

Den privata åklagaren har alla rättigheter som den allmänna åklagaren har, inklusive de rättigheter som kan utövas under förfarandet och rätten att överklaga domstolens beslut.

Efter att ha uttömt alla tillgängliga rättsmedel under utredningen får brottsoffret i vissa fall agera biträdande privat åklagare och företräda sig själv i ärendet vid domstolen. Du får bland annat agera biträdande privat åklagare om brottsanmälan avvisades eller utredningen lades ned med motiveringen att den aktuella gärningen inte var ett brott eller om det finns några skäl att avstå från straffansvar (t.ex. tvång och hot om våld, misstag, nödvärn eller omedelbar fara). Om det i ett specifikt fall enligt lag är möjligt att agera biträdande privat åklagare informerar den åklagare som prövar invändningen specifikt brottsoffret om detta.

Om invändningen avslås på grund av att anmälan avvisats eller utredningen lagts ned har brottsoffret rätt att på åklagarens kontor granska alla handlingar som rör det brott han eller hon utsatts för. Ett brottsoffer som agerar biträdande privat åklagare får ansöka om att åtal ska väckas till åklagaren vid den förstainstansdomstol som ska pröva målet inom sextio dagar räknat från det att brottsoffrets invändning avslogs. Den biträdande privata åklagaren måste företrädas av ett juridiskt ombud (advokat). Domstolen avgör om ansökan om åtal kan godtas.

Kan jag göra ett uttalande under rättegången eller vittna? På vilka villkor?

Vittnet har rätt att yttra sig under det straffrättsliga förfarandet. Enligt lag är brottsoffret inte bara skyldigt utan har även rätt själv välja om han eller hon vill samarbeta vid bevisupptagningen. Vittnet får avge vittnesmål och får även lägga fram bevisning på annat sätt (t.ex. genom att inge skriftlig bevisning till myndigheten). Brottssoffret får göra framställningar och invändningar när som helst under förfarandet. Bland vittnena förhörs i regel brottsoffret först.

Efter åklagarens slutplädering får brottsoffret uttala sig och ange om han eller hon vill att den tilltalades skuld och straff ska fastställas. Den civilrättsliga parten får uttala sig i samband med det enskilda anspråk som framställts.

Vilken information ska jag få under rättegången?

Före rättegången får det vittne som har kallats att inställa sig kontakta ett av domstolens vittnesstöd för att få korrekt information. Domstolens vittnesstöd är en handläggare vid domstolen som ger vittnet information om hur det går till att vittna och underlättar avgivandet av vittnesmålet. Vittnesstöd omfattar inte information om ärendet och får inte påverka vittnet.

I straffrättsliga förfaranden har brottsoffret rätt att informeras om sina rättigheter och skyldigheter och om ärendet och, om inte annat föreskrivs i lag, att närvara vid de processuella handlingar som företas. Brottssoffret har även rätt att granska handlingarna om det brott som han eller hon har utsatts för och få kopior av dessa efter att utredningen har avslutats.

Brottssoffret måste informeras om åtalet och måste underrättas om alla beslut som rör honom eller henne samt om det slutgiltiga beslutet.

Har jag rätt att få tillgång till handlingarna i rättegången?

Efter avslutad utredning har brottsoffret rätt att när som helst granska handlingarna om det brott han eller hon har utsatts för och erhålla kopior på dessa.

Domstolen måste säkerställa rätten att granska handlingar på ett sådant sätt att man undviker att i onödan lämna

ut personuppgifter. Framställningen av kopior får dock endast begränsas av respekt för den mänskliga värdigheten, skyddet av personliga rättigheter och rätten till vördnad.

■ Senaste uppdatering: 18/07/2025

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.